

Rast.

...da občutim v sebi
le eno veličast vesoljstva tihega
Rast.
(Srečko Kosovel)

KLUB

Živahna dejavnost v klubu

Zadnje predavanje v mesecu marcu je bilo 22. marca in je bilo tudi zadnje pred velikonočnimi prazniki. Zato so se klubovci odločili, da povabijo medse dr. Draga Štoko, ki je bil preteklo jesen v Kanadi in tam opravil potovanje po Baragovih sledeh, da pove mladim kaj v o tem slovenskem svetniškem kandidatu, o katerem pravzaprav zelo malo vemo. Tako je dr. Drago Štoka svoj prikaz razdelil v dva dela. Najprej je predstavil delovanje misionarja Friderika Barage med kanadskimi Indijanci, potem pa je sledil film, ki so ga o krajih, kjer je Baraga deloval, posneli kanadski Slovenci.

Klubova dejavnost se je spet obnovila 5. aprila, ko je ravnatelj inž. Pino Rudež predstavil film, ki zelo nazorno in slikovito prikazuje potovanje po ljudski republiki Kitajski, ki ga je sam opravil pred kakim letom. Film, ki ga spremlja zelo zanimiv komentar o zgodovinskih, kulturnih in turističnih zanimivostih t.i. "cesarske Kitajske", so mladi gledalci še posebej cenili, ker imamo le redko priložnost, da si ogledamo film s slovenskim komentarjem.

Naslednjo soboto, 12. aprila, je bilo na sporedu izredno zanimivo predavanje, ki je spadalo v sklop,

2 ⇨

UVODNIK

"Exegi monumentum aere perennius" (Horac) ali Človekova težnja po neumrljivosti

"Dokler se ga bomo spominjali, bo vedno živel med nami". Kolikokrat smo že slišali te besede, še posebno ob smrti dragih.

Nikoli ne pomislimo, do katere mere je ta stavek resničen. Ljudje se spominjamo ogromnega števila važnih in manj važnih osebnosti, ki so storile na svetu mnogo dobrega in slabega. Od pisateljev do športnikov, od vojskovodij do astronautov; imena teh stojijo v nas kot pribita, čeprav razlog teh spominov ni nikomur popolnoma jasn. Se teh oseb spominjamo, ker so naredile mnogo dobrega za človeštvo, ali ker v svojem egu bi jim radi bili podobni?

Skušajmo pa za trenutek gledati na te osebnosti z zornega kota nekega afriškega beduina. Po vašem mnenju bo tale človek bolje vedel, kdo je bil Einstein, ali kdo je bil arabski voditelj v določeni vojni, o katerem pa mi nismo nikoli sploh slišali govoriti? Ta opazka nas privede do globljega vprašanja: se da sploh kaj storiti, da bomo znani prav po vsem svetu? V tem primeru je potreben opomin: čim razvitejše je okolje, v katerem živimo, tem več možnosti za uspeh imamo. Pomislimo le na razliko med nekim Američanom in nekim Estoncem. Američani namreč prednjačijo na raznih področjih, kulturnem, športnem in znanstvenem, predvsem zaradi močne ekonomske podpore, na katero se lahko nanašajo. Kot pa je vsem znano, mora revna baltiška država rešiti veliko drugih problemov, preden bi se začela ukvarjati s športom ali s kulturo.

Če pa nekoliko poglobimo vprašanje o hrepenenju po slavi, preidemo kar takoj do ključnega vprašanja, zakaj človek toliko hrepeni po njej. Med neštetimi možnimi odgovori bi vzel v pretres dva, ki se mi v tem primeru zdita najvažnejša: želja, da bi ga ves svet poznal, medtem ko je še živ, ali želja, da bi se ga ljudje spomnili čim dlje.

Po mojem mnenju med tema dvema odgovoroma je verjetnejši drugi. Ne zaradi večnega spomina na to, kar je kdo storil, temveč, ker na tak način ostanemo nekako večno "živi". Poznamo pa še ogromno različnih načinov "večnega življenja": reinkarnacija, sprememba v duha, nesmrtnost potom čarovnije itd.

Morda bo med temi tudi kaj resničnega, ampak bomo to izvedeli le na en način...

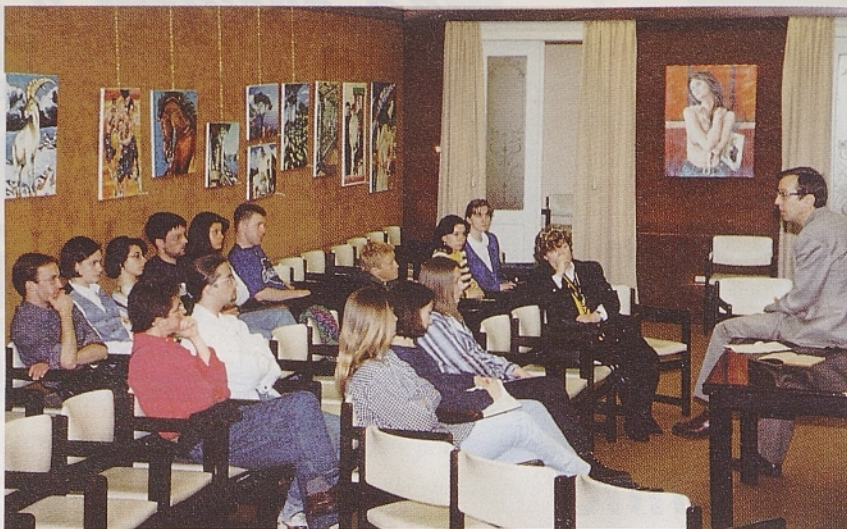
Erik Figelj

ki so si ga klubovci izbrali kot osredjo temo te sezone, in sicer v sklop predavanj in filmov, ki naj bi osvetlili Rusijo z različnih zornih kotov. Univerzitetni profesor dr. Jože Pirjevec, je imel predavanje z naslovom "Razvoj ruske politične miselnosti od Petra Velikega do Jelcina". Osvetlil je predvsem stoletno razklanost v pristopu ruskega človeka do ostale Evrope, o stalnem nihanju med željo po približevanju in odklonilnimi stališči.

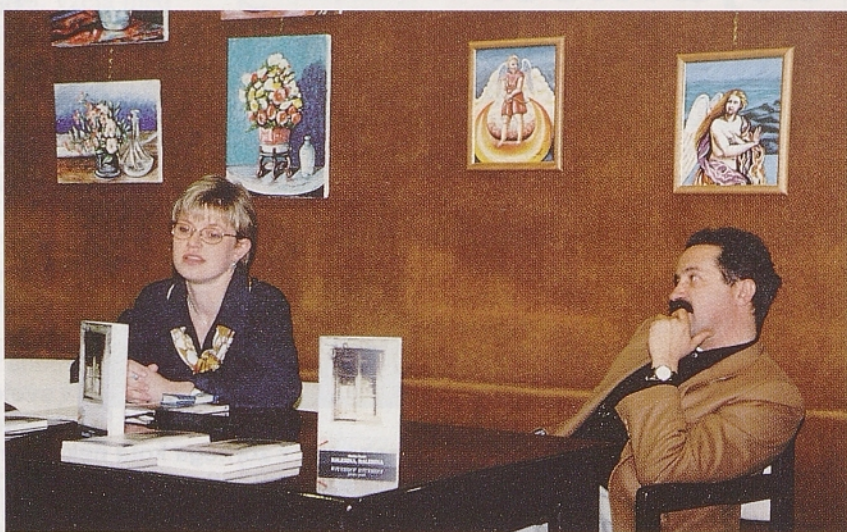
Teden kasneje, 19. aprila, je bilo na sporedu "srečanje z avtorjem". Gost večera je bil mladi zamejski pisatelj, režiser Marko Sosič ob izidu njegovega kratkega romana Balerina, Balerina. Roman in avtorja je predstavila prof. Neva Zaghet, odlomek iz knjige pa sta podali članici gledališke skupine SKK, Martina Šolc in Nadja Roncelli. Prisotni so potem zastavili še nekaj vprašanj avtorju in se zadržali z njim v kratkem razgovoru.

26. aprila je sestanek odpadel zaradi praznikov, 3. maja pa so klubovci ponovno povabili medse univertyitnega prof. Ivana Verča, ki je predaval o ruskem romanopisju. Razčlenil je nekatera znana dela, kot so Onjegin, Mrtve duše, Zločin in kazen, Bratje Karamazovi in še nekatera druga dela, ki spadajo v sam vrh svetovne literature.

Teden kasneje pa so si klubovci privoščili nekoliko bolj razvedrilni sestanek, saj so si ogledali film Mission Impossible.

Prof. Ivan Verč o ruskem romanopisju.

Prof. Neva Zaghet predstavlja Sosičev kratki roman Balerina, Balerina.

Prof. Jože Pirjevec o razvoju ruske politične miselnosti od Petra Velikega do Jelcina.

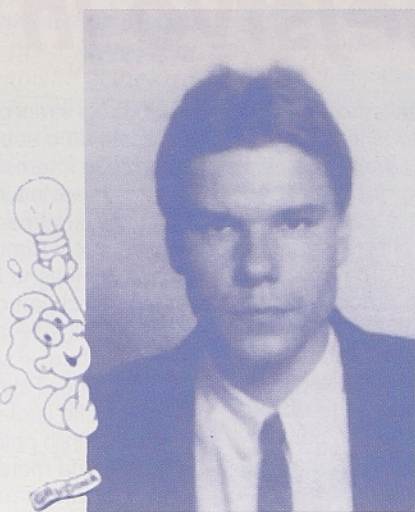
Samostojno delo zahteva trud in požrtvovalnost

Pogovor z Walterjem Grudino

Walter Grudina je v Zamejstvu dokaj znano ime, saj se je kot ilustrator začel pojavljati že v zgodnjih 70. letih pri ZTT, danes pa med drugim sodeluje pri reviji **Škrat**, ki jo izdaja Sklad Mitja Čuk, ter se kot oblikovalec uveljavlja tudi v tujini. Grudina, star 38 let, je po rodu Tržačan: srednjo šolo je dokončal pri Sv. Jakobu, nato pa izbral smer arhitekture v notranji opremi na zavodu Nordio; po maturi leta 1973 je le nekaj časa obiskoval ljubljansko fakulteto za arhitekturo ("Zmes arhitekture, inženierije in matematike mi ni prav nič odgovarjala."), istočasno pa začel sodelovati kot grafik pri ZTT; leta 1982 je bil ob službo, ko je založba iz finančnih razlogov odpustila veliko uslužbencev: tedaj je poldrugo leto delal pri IRETu, nato stopil na pot avtonomnega dela.

Gospod Grudina, bi začela ravno pri tem ključnem obdobju v Vašem življenju?

Leto 1982 predstavlja zame pravi prelom in konec zelo lepe izkušnje. Do tedaj sem namreč bil zaposlen kot grafik na ZTT, kjer so mi zaupali opremo dveh knjig za otroke: to sta bili **Naša četica koraka** ter **Kam, barčica, kam**. Ko Jugoslavija ni več nudila finančne pomoči, so pri ZTT odpustili veliko uslužbencev, med katerimi sem bil tudi sam. Prišlo je tudi do osebnih nesporazumov, ki so me istočasno prizadeli in privedli do tega, da sem začel razmišljati o avtonomni poti. Na začetku je bilo vse prej kot lahko: eno leto in pol sem bil kot designer zaposlen pri firmi IRET, ki je proizvajala vojaške radijske aparate; to je zame bila prava pokora, saj sem osem ur dnevno rezal električne žice in se počutil izredno zamorjenega; sicer je to bila po svoje človeško zanimiva izkušnja, ki pa mi je bila koristna predvsem kot ekonomska podlaga za bodoče, samostojno delo. Podnevi sem rezal žice,

ponoči pa risal in iskal osebni stil, ki je nastal ravno takrat.

Mladi običajno raje iščejo gotovo, stalno zaposlitev: Vas ni bilo prav nič strah pred tako življenjsko odločitvijo?

Pa še kako! Bil sem sam, brez opore: slednjo mi je nudil šele fotograf Janko Furlan, ki ga je na ZTT doletela ista usoda. Srečal sem ga ravno takrat, ko je odpiral svoj atelje za industrijsko fotografijo; skupaj sva nato strankam nudila celoten servis: on je slikal, jaz pa sem delal kot grafik in opremil npr. kataloge. Februarja leta 1984 sem bil prvič samostojno vpisan na SDGZ. Združenje mi je začelo nuditi dragocene nasvete in podatke: ti so bili izredno dobrodošli predvsem na birokratski ravni, ki je zame špan-ska vas. Od takrat sem tudi imel občutek, da nisem več osamljen, pač pa, da me nekdo podpira.

Se sodelovanje s Furlanom nadaljuje še danes?

Je bolj občasno, saj sva specializirana na svojem: on izdeluje samo slike, jaz pa se bavim le z grafiko. Povsem samostojno se ukvarjam predvsem z dvema področjema: grafiko in designom ter ilustratorstvom. Prvo

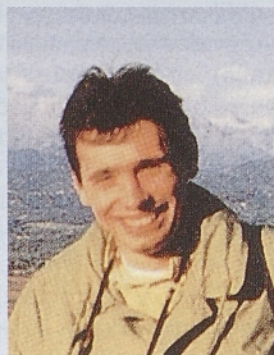
področje je izredno obsežno: gre za načrtovanje in oblikovanje industrijskih katalogov; dalje za t.i. packaging, to je oblikovanje zunanosti nekaterih proizvodov (etikete, zaščitni znaki, škatle); ob tem pa obsega tudi oblikovanje prostorov: sejmišč, marketov, razstavnih prostorov. Medtem ko je področje grafike dejansko stvar sporočanja, ima drugo, ilustratorsko področje, bolj umetniški izvor. Doslej sem opremil dve že omenjeni knjigi pri ZTT ter, v koordinaciji SDGZ, dva šolska dnevnika za šolski leti 1992-93 (**Galeb**) in 1993-94 (izdajo so podprli slovenski bančni zavodi). Zelo sem ponosen na ta dva dnevnika, saj sem se s pomočjo stripov skušal približati otrokom s pozitivnim, nikakor pa ne moralističnim sporočilom. Ob tem brezplačno sodelujem pri reviji **Škrat**, kot simpatizer Sklada Mitja Čuk, občasno rišem za Pastirček ter razstavljam svoje ilustracije.

Vaše ime pa je prisotno tudi pri večjih knjižnih načrtih. Bi nam kaj povedali o tem?

Prav rad. Lansko leto je pod pokroviteljstvom IRRSAE izšel učbenik za nižjo stopnjo osnovno šole, ki nosi naslov **Gremo na pošto**: pri učbeniku sem sodeloval kot grafik in kot ilustrator, to se pravi, da je ena sama oseba poskrbela bodisi za oblikovanje ali 'zunanost' knjige, kot tudi za ilustracije v njej. Letos pa se zaključuje prvi del obsežnega načrta celovške Mohorjeve družbe, h kateremu so me povabili zaradi mojega precej neobičajnega, močnega stila: tu mislim na učbenik **Pozdravljen. Osnovni tečaj slovenščine**, ki je namenjen Nemcem. V knjigi so ilustracije in stripi, ki pojasnjujejo slovnične primere. Na razpolago bo v avstrijskih šolah in v prosti prodaji, založba pa že razmišlja o možnosti, da bi učbeniku dodali tudi CD ROM. 7 ⇨

Marca meseca je bila šestorica mladih povabljeni na televizijsko okroglo mizo, na kateri je razpravljala, kaj za mladega zamejca danes pomeni pojem Domovina. Med oddajo pa se je razpravljalo tudi o odnosih med zamejstvom in Slovenijo.

Mi, zamejstvo in matica

Izjave, da smo zamejci nergači, da se le jočemo tako v Rimu kot v Ljubljani, z željo, da bi končno dobili zaščitni zakon in potrebna finančna sredstva, ki bi našim institucijam garantirale nemoteno delovanje, so precej razširjene tudi med mladimi. To je bilo zelo jasno v izjavah nekaterih gostov televizijske oddaje "Pri nas doma", ki je obravnavala problematiko odnosov med domovino in zamejstvom.

Marsikdo bi lahko te ocene podcenjeval, češ da so to le izjave, izrečene tja v en dan, ki nimajo globljega pomena, a vendar menim, da bi se ob tem morali mlajši in starejši zaustaviti. Taka stališča, kot tudi stališča tistih mladih, ki istovetijo manjšinsko telo s herojem, ki se kleno upira potujčevanju in asimilaciji, se bori za ohranitev narodne identitete itd., odražajo le površno soočanje s tem, kar je naša identiteta, ki se v teku stoletij razvija na tem območju.

Ko si vsakdo izmed nas zastavi vprašanje zakaj ostati Slovenec v tako tujem in nasprotnem okolju, naleti le na dogmatične odgovore kot npr.: *moraš ostati zvest materi-nemu jeziku, si Slovenec in se ne smeš potujčiti, si anti-fašist ipd.* Skratka s težavo najdeš koga, ki bi ti pomagal spoznati identiteto širše zamejske skupnosti, naše skupne vrednote, naše simbole, naše kulturno bogastvo in predvsem našo skupno zgodovino, ki se prav gotovo ne začne po drugi svetovni vojni, v trenutku ko smo dejansko postali manjšina.

Širši pogled na našo skupno zgodovino ostaja mlajšim in tudi starejšim generacijam skrivnost. Bogato slovensko kulturno ustvarjanje na Goriškem in Tržaškem v začetku našega stoletja kot tudi v prejšnjem stoletju poznajo le redki. Kar pa se je zgodilo pred 19. stoletjem je popolnoma zbrisano iz kolektivnega spomina. Dejstvo, da sta Gorica in Trst v slovenski zgodovini prisotni že, ko je Trubar izoblikoval slovensko pisano besedo in da ostajata živo prisotni v vseh pomembnejših etapah slovenskega kulturnega razvoja, ne moremo in ne smemo spregledati. Skozi stoletja smo bili soudeleženi pri sooblikovanju skupnega slovenskega kulturnega prostora, prisotni ob vseh pomembnih mejnikih za slovenski narod, vse do velikega koraka slovenske osamosvojitve.

Te dediščine se vedno manj zavedamo. Edino, kar ostaja trenutno še živo, je odpor nacifašizmu (za nekatere žal le komunistična revolucija): če pa bomo tako nadaljevali, bo verjetno tudi to šlo v pozabo. Izjave, ki so v našem prostoru prisotne, češ da zamejstvo ni dalo ničesar matici, so le zunanji znak tega procesa, ki nas želi oddaljiti od realnosti, ki je bila dolga stoletja naš edini sogovornik.

Po drugi strani pa poistovetenje nas samih z nergači (jasen znak, da o sebi nimamo bogve kako dobrega mnenja oziroma da imamo zelo šibko identiteto) je zaskrbljujoče. Nekateri mladi in tudi manj mladi Slovenci mislijo, da smo le špekulanti, ki v imenu lepih gesel želimo molsti kravo tako v Ljubljani kot v Rimu. Isto nam očitajo tudi najbolj protislovensko usmerjene italijanske stranke. Mnogi mislijo, da se zamejci prodajamo zdaj enim, zdaj drugim, da bi na tak način skušali reševati svoje probleme. Ko to slišim, oziroma slišim nekatere, ki si upajo to tudi javno zagovarjati, me precej prizadene. Take trditve nam jemljejo dostojanstvo, saj nas dejansko istovetijo s pocestnicami, ki smo se povrh vsega v zadnjih petdesetih letih dokaj poceni prodajale.

Res je, da moramo skrbeti za naš *imige* in da moramo naše dosežke in naše zasluge dobro in učinkovito predstavljati, hkrati pa ne smemo pozabiti, da tak utilitaristični pristop, ki je vezan le na afirmacijo ali celo samo na željo po blagostanju in vsestranski podpori, nima in ne more imeti bodočnosti. Manjšinsko telo ima namreč svojo identiteto, naše preživljanje in naša afirmacija pa je vezana predvsem na grajenje in sooblikovanje močne in zdrave identitete.

To odkrivajo tudi nosilci sistema vrednot, ki je slonel na dobro izoblikovani proletarski in pro-jugoslovanski identiteti. Ker je njihova temeljna identiteta propadla, se danes znajdejo v hudi kulturni in identitetni krizi. Mrzlično iščejo neko novo manjšinsko identiteto, ki jo izoblikujejo pod krinko multikulturalnosti. Na žalost pa v njihovem trudu ne presegajo določenih kalupov in le bežno upoštevajo globoke korenine, ki so nas kulturno vedno vezale z matico. Skratka našo identiteto pojmujejo le kot izraz petdesetletnega bivanja v republiki Italiji, ki pa, če izvezemo anti-fašistični boj, nima bistvenih vez s preteklim zgodovinskimi dogajanjem. Bledo namreč izpostavljajo vrednote multietničnega sožitja, kot da bi bilo to za nas velika novost, odkrivajo minljivost kategorije naroda, za obstoj katerega smo se borili in se še borimo, pozivajo k sožitju in odprtju do večine. Pri tem pa pozabljajo, da Slovenci v Italiji že petdeset let jasno in javno zastopamo vrednote in bogastvo kulturne različnosti v eni samo državi, da smo prav toliko časa aktivno in propozitivno soudeleženi v upravljanju skupne reči, in nenazadnje, da z našim obnašanjem dokazujemo, da smo nosilci vrednot medetničnega sožitja. Vse to pa je sad naše kulturne različnosti, ki je odraz stoletnega stika z matico in s skupnim slovenskim kulturnim prostorom.

Zamejske identitete si torej nikakor ne smemo izmišljati, kot bi to kdo danes hotel, ampak jo moramo odkrivati, s tem da upoštevamo in njeno današnje stanje in njen globalni zgodovinski razvoj. Če pa tega ne bomo kmalu naredili in javno izpostavili, (zakaj ne tudi s skupnim zamejskim simbolom) tvegamo, da se bomo ne samo politično, ampak tudi kulturno popolnoma razdrobili.

Peter Černić

Manjšina kot... berač ali kot prostitutka?!?

Televizijski medij se polnoma razlikuje od drugih. Nastopiti pred kamero ni tako kot napisati članek za revijo, ko lahko pretehtaš svoje misli in članek napišeš tako, da bo vseboval vse to, kar si hotel bistvenega povedati! Na televiziji ti je strogo odmerjen čas, zato se ne-profesionalcem velikokrat zgodi, da jim ga zmanjka, predno so prišli do bistva.

Televizija pa se razlikuje tudi od radia, in sicer po tem, da je na televiziji skoraj važnejše to, da znaš biti komunikativen, da znaš operirati s svojim telesom, z gestami, izrazi na obrazu, kot pa to, da si dober govornik oz. da znaš kaj pametnega povedati.

Tudi meni se je tako zgodilo, da mi na televizijski okrogli mizi o pomenu domovine za zamejskega človeka in o odnosih z Matico, zaradi neizkušenosti ni bilo mogoče dovolj učinkovito predstaviti svoje stališče v zvezi s temo oddaje. Napako mislim vsaj delno popraviti sedaj.

Ena od trditev, ki so me motile pri nekaterih mojih sogovornikih, je bila tista v zvezi z odnosom, ki naj bi ga imela matica do nas. "Mačehovski odnos" je postala že nekakšna parola, geslo, ustaljena fraza. Vsi jo ponavljajo, le redki pa znajo razložiti, kaj s tem mislijo. V zadnjem letu je odgovor ponavadi ta, da Slovenija npr. "ni hotela" rešiti Tržaške kreditne banke (ob tem pa se rado zamolči dejstvo, da še danes ne vemo, kdo je kriv za krah banke, in če bodo odgovorni sploh kdaj komu odgovarjali, ker so tako katastrofalno slabo upravljali denar celotne manjšine).

Verjetno bo sedaj Slovenija potrdila svoj "mačehovski odnos", če ne bo hotela (ponovno) odkupiti sedeža Glasbene matice. Podjetje, ki je imelo stavbo v upravi (ne v lasti) in ki jo je dobilo ravno s pomočjo denarja iz Slovenije, denarja, ki je bil torej namenjen vsem Slovencem, pa očitno nima "mačehovskega" obnašanja, voditelji tega podjetja spet ne nosijo nobene odgovornosti... Saj so, kolikor mi je znano, svoje ogorčenje nad novico o prodaji sedeža GM zaenkrat izrazili le ravnatelj ustanove, SSK in SSO - drugi pa dosledno molčijo. Kako je to mogoče? So res nekateri ogorčeni le, ko njim paše, in ne, ko je manjšina resnično prizadeta? Ali je bolj enostavno (in pilatovsko) prikazovati raje Slovenijo (seveda odkar je samostojna in demokratična!) kot hudobno mačeho? Ob tem pa kar mirno spregledati vse, kar se je v teh letih spremenilo v pozitivnem smislu v odnosih med Slovenijo in manjšino. Tu mislim predvsem na lojalen odnos do vseh komponent manjšine, na povečano transparentnost v odnosih (sem spada tudi zahteva s strani matice po čistih poslih in računih znotraj nekaterih naših institucij...), na

odločno zahtevo po uresničitvi nekaterih naših pravic na mednarodni ravni itd.

Če se vrnem k televizijski oddaji, lahko rečem, da razumem, kako so intervjuji, ki so jih posneli na ljubljanskem Tromostovju, dobesedno šokirali gledalce, saj so dokazali globoko nepoznavanje naše situacije (čeprav je bilo vprašanje o številu pripadnikov manjšine popolnoma neprimerno, saj bi nanj težko odgovoril tudi pripadnik manjšine same...) in brezbržnost povprečnega Slovenca do naših problemov. Kdo je kriv za to situacijo? Smo res krivi manjšinci sami, ker se ne znamo v Sloveniji dovolj dobro "prodajati", kot je trdila udeleženka okrogle mize? Kaj ukreniti, da bi se to stanje izboljšalo? Naj res poskusimo s kampanjo televizijskih spotov? Neki sogovornik je trdil, da gre za nacionalizem, ki naj bi se razvil potem, ko je Slovenija postala samostojna. Osebnostno se s tem res ne morem strinjati. Če bi bilo tako, bi tisti, ki so zrasli in bili vzgojeni v "internacionalistični" socialistični Sloveniji, morali našo manjšino odlično poznati. V resnici pa vemo, da je povprečen Slovenec v SFRJ vedel o nas toliko kot zdaj, da ne govorimo o Slovencih v svetu, o katerih se sploh ni smelo preveč govoriti, posebno ne o enem delu teh Slovencev ...

Tudi s tem bi se ne strinjala, da smo sami krivi, da nas v Sloveniji ne poznajo, češ da zamejci Sloveniji nismo nikoli ničesar dali. Mislim, da mi ni treba posebej dokazovati, koliko imenitnih umetnikov, znanstvenikov, športnikov itd. iz zamejstva se je uveljavilo ne samo v Sloveniji sami, pač pa je poneslo ime Slovenije v Evropo in v svet! Seveda pa to še ni dovolj, da bi našo manjšino poznal vsak povprečen Slovenec. Če bi želeli doseči ta rezultat, bi morali od slovenskih oblasti zahtevati, da bi se o naši situaciji začeli učiti v vseh šolah. In ta pouk naj ne bi bil le na nivoju informacije, pač pa tudi na nivoju vzgoje. (Mimogrede - koliko pa naši dijaki poznajo Slovenijo, slovensko zgodovino, slovensko realnost?)

Seveda. V vsakem primeru bi bilo treba izboljšati odnose med matico in zamejstvom. Mlade generacije povprečnih Slovencev iz domovine pa tudi vzgojitelje, kulturnike in predvsem politike bi bilo treba prepričati, da je v korist Slovenije kot države, da skrbi in ohrani Slovence za mejami. Ti predstavljajo namreč nekako blazinico med Slovenijo in njenimi velikimi in večkrat arogantnimi sosedi. Sedaj je meja slovenskega naroda (ne države) na zahodu Soče, ko pa bi ta sovpadala z državno mejo, bi se morala Slovenija začeti boriti proti raznorodovanju že znotraj lastnih državnih meja. Mislim, da bi moral ta vidik zadostovati vsakemu politiku, da bi se zavzel za našo ohranitev tudi na mednarodni ravni. Da ne govorimo o tem, koliko drugih praktičnih koristi bi lahko imela Slovenija od Slovencev, ki od vedno živijo v Evropi, ki poznajo mehanizme demokracije, tržnega sistema itd.

Če bi nam uspelo ta dejstva vrniti v zavest politika in povprečnega državljana v Sloveniji, potem bi se nam ne bilo treba "prodajati" preko televizijskih spotov!

Breda Susič

Mladi Slovenske prosvete v akciji

V zadnjih mesecih se Mladinski odbor Slovenske prosvete vedno bolj redno pojavlja v javnosti s svojimi pobudami.

V MOSPu se zaenkrat prepoznava manjše število mladih, ki pa si želijo, da bi se vrste skupine kmalu povečale. Zato so se začeli pogovarjati, kako razviti svojo dejavnost in kako pritegniti k njej čim večje število mladih (starih nad dvajset let).

V Mladinskem odboru Slovenske prosvete se mladi ukvarjajo z dejavnostmi na različnih področjih: na izobraževalnem področju se že več let posvečajo organizaciji Drage mladih, občasno pa organizaciji kakšnega družbeno političnega tečaja. Na področju prostega časa in zabave so organizirali plesni tečaj za popolne začetnike, ki je nalletel na veliko odobravanje. Tečaj, ki ga vodi Andrej Zaghet poteka že mesec dni vsak petek zvečer v Marijinem domu pri Sv. Ivanu. Na njem mladi vadijo osnovne korake raznih plesov: naučili so se že slow fox, počasni valček, cha cha cha in kar precej figur očarljivega plesa mambo triestino.

Člani MOSPa pa razvijajo še tretji tip dejavnosti, ki je v našem zamejskem prostoru novost. Nastala je namreč skupinica, ki se bo ukvarjala z "mednarodnimi odnosi". Kdor bo pristopil v to skupinico, bo imel priložnost za obisk kakšnega mednarodnega seminarja ali srečanja, gojil bo stike s sorodnimi skupinami iz Slovenije, Italije in iz drugih evropskih manjšin. V zadnjem letu so se tako nekateri člani MOSPa že udeležili nekaterih mednarodnih srečanj, in sicer v Avstriji oz. Walesu; udeležili so se srečanja s študenti iz republik bivše Jugoslavije (o teh srečanjih in seminarjih smo v Rasti že poročali), prav pred kratkim pa se je predstavnica MOSPa udeležila tudi mednarodnega seminarja, ki je bil v Škofji Loki, na temo Kristijan v družbi in gospodarstvu.

Mednarodni seminar v Škofji Loki

Seminarja se je udeležilo kakih trideset mladih iz cele Slovenije, ki so predstavljali razne katoliške organizacije, od Združenja katoliških študentov iz Ljubljane do Sončne pesmi, Akademskega katoliškega združenja Amos iz Maribora, Mavričnega mosta mladih iz Primorske, skavtov itd. Seminar sta priredili Skupnost katoliške mladine in Slovenski katoliški izobraženci, denarno pa ga je podprl sklad Homeland, to je ameriška katoliška fundacija, ki podpira pobude s kulturno in intelektualno vsebino.

V dveh dneh seminarja se je zvrstilo pet predavanj. Uvodno je imel prof. dr. Nikolaus Lobkowicz, direktor Instituta za srednje in vzhodno evropske študije na Katoliški univerzi v Eichstattu, v Nemčiji. V soboto so se zvrstila štiri predavanja. Prof. dr. Michael Waldstein, direktor teološkega inštituta v Garmingu, v Avstriji, je razmišljal o iskanju resnice in o besedi kot o mediju za posredovanje resnice; prof. dr. Tomaš Halik, direktor Češke krščanske akademije in profesor za religijsko znanost na Karlovi univerzi v Pragi, je govoril o odnosu med Cerkvijo in politiko; dr. Mario Sala, podjetnik iz Milana, je govoril o katoličanih v gospodarstvu; nazadnje je bilo na vrsti še predavanje o Cerkvi v medijih, ki ga je podal

Bernhard Schol, časnikar iz Nemčije. V nedeljo zjutraj pa je prof. dr. Lobkowicz vodil še zaključno srečanje s sintezo seminarja.

Prvi stiki z evropsko organizacijo yen

V torek, 6. maja so se trije predstavniki MOSPa (skupaj s predstavniki Slovenskega kulturnega kluba, Mladinske sekcije Slovenske skupnosti in Mladinske komisije pri Slovenski kulturno gospodarski zvezi) udeležili neformalnega sestanka z Adalgard Willemsma Mlada Frizijka je predsednica organizacije YEN (Youth of European Nationalities), ki združuje mladinske manjšinske organizacije iz cele Evrope. Z njo so se pogovarjali o možnosti sodelovanja v YENU ter o prednostih povezovanja med mladimi na mednarodni ravni.

Kam to poletje

Ob bližajočem se poletju bi radi člani mednarodnega krožka MOSPa opozorili bralce Rasti na nekatere pobude, srečanja, počitniške tedne, za katere je značilno ravno to, da se na njih mladi lahko srečajo s svojimi sovrstniki iz Slovenije in iz različnih držav Evrope in sveta, ter z njimi preživijo del svojih počitnic.

Poletni tedni v Taizēju, v Franciji. Na njih se zberejo mladi s celega sveta, skupaj molijo, se pogovarjajo, spletajo prijateljske vezi. Tedni bodo potekali od 12. do 20. jul., od 19. do 27. jul., od 26. jul. do 3. avg., od 2. do 10. avg. Prijavite se lahko na SKAMu, Jurčičev trg, 2, Ljubljana; tel. št. +386 61 125 94 20.

International Summer Camp v Logarski dolini v Sloveniji. Od 21. do 31. julija. Za mlade iz Zahodne, Srednje in Vzhodne Evrope, od 18. leta dalje. Na programu bodo sprehodi v naravo, spoznavanje Slovenije, pogovori na aktualne teme, družabnost. Za informacije in prijave (do 10.6.): 211551 (Breda).

Svetovni mladinski dan v Parizu. Od 18. do 25. avgusta. Srečanje s sv. očetom in z mladimi z vseh celin. Prijavite se čim prej na tel. št. 410860 (Giorgina Pisani).

Draga mladih v parku Finžgarjevega doma na Opčinah pri Trstu, od 4. do 6. sept. Predavanje in okrogli mizi na temo "Prihodnja postaja: Evropa!", kulturni in družabni program. Za mlade iz zamejstva, zdomstva in Slovenije. Lahko se prijavite na tel. št. 370846 (urad Slovenske prosvete).

Potovanja in izleti po ugodni ceni za študente in mlade. Ponujajo jih nekatere organizacije iz Slovenije. Za informacije: 211551 (Breda).

Kdor se želi aktivno vključiti v mednarodni, izobraževalni ali v krožek za prosti čas - ali kdor želi dodatne informacije o delovanju skupine, se lahko obrne na Francesco (226923).

Breda Susič

3

Vem, da ste poročeni in da imate številno družino - kar pet otrok. Kako usklajujete poklicne in družinske obveznosti?

Ženo sem spoznal, ko sem še sodeloval s Furlanom. Po poroki sva se preselila v Ločnik: nekaj časa sem se službeno vozil v Trst, nato sem si uredil delo kar doma. Družina pogojuje vse moje izbire: vem, da nekateri tega ne bi nikoli dopustili, ampak jaz sem prepričan v vrednost družinskih vezi. Ob tem, da sem ženi lahko v pomoč, moram reči, da so mi otroci veliko pomagali pri ponovnem spoznavanju šolskega okolja: njihova starost se giblje od dveh do enajstih let, to se pravi, da jim večkrat priskočim na pomoč, ko gre za naloge ali poprave. Da je to lahko izredno dragocena izkušnja tudi na delovnem področju, sem odkril lansko leto, ko sem ilustriral zgibanko **Čim prej, tem bolje**: zgibanka je nastala kot vabilo staršem, naj vpišejo svoje otroke v slovensko šolo.

Vem, da ste za SDGZ ilustrirali zgibanko, po kateri lahko sežejo vsi, ki bi radi začeli s samostojnim delom: tam so navedene usluge Združenja, rada pa bi vedela, kaj bi Vi svetovali mlademu človeku, ki razmišlja o samostojnem delu.

Samostojno delo nudi veliko zadoščenja, vendar je na začetku

precej težko. Najprej mora mlada oseba biti globoko prepričana v svojo izbiro: zame je samostojnost bila reakcija na prejšnjo negativno delovno izkušnjo. Če se ozrem nazaj, spoznam tudi, kolikšno vlogo je odigral smisel za žrtvovanje, oziroma pripravljenost, da sem delal tudi ponoči, čeprav je to bilo hudo. Pri samostojnem delu, namreč, večkrat ni pravih, 'uradniških' urnikov. Ob vsem tem mora sprejeti tudi določeno mero tveganja: seveda je to odvisno od posameznega poklicnega področja - v podjetništvu ga je morda treba kaj več. Meni pa tveganje že po naravi ni všeč: kaj šele sedaj, ko imam družino!

Kaj pričakujete od bodočnosti?

Predvsem to, da bi strankam lahko vedno nudil kvaliteto. Moje področje pozna veliko konkurence: nekateri se branijo tako, da zaposlujejo nekaj oseb, kar pa pomeni prehod v podjetništvo. Lahko sprejemajo več obveznosti, ne morejo pa več osebno slediti stranki. Jaz sploh nimam namena, da bi se spuščal v to: ko sprejem naročilo, sledim delu v vseh fazah - imam osebni stik s stranko, izdelam načrt in sledim poteku dela vse do zaključka. Občasno se povežem z že znanimi zunanji sodelavci: nekatere poznam preko deset let in jim popolnoma zaupam. Pri taki organizaciji sem seveda selektivnejši kot kak oblikovalec-podjetnik, vseh naročil namreč ne morem sprejeti, meni pa je čisto dovolj, da lahko s svojim delom lepo preživljam družino in da imam istočasno veliko zadoščenja.

Koliko pa dolgujete dobri reklami?

Jaz prav res ničesar! Vse dosegam na podlagi rezultatov. No, ja, saj to je zabavna stvar: ne samo, da zaradi prezaposlenosti nimam časa za reklamo, ampak mi ni še niti uspelo, da bi si izdelal lastno vizitko - potem ko sem jih pripravil skoraj za vse!

Neva Zaghet

Raffaella Petronio

Misli

*Slišim brezmejnost okoli sebe.
Kot ples
dveh zaljubljenih ptic
na nebu brez meja.
Le beli oblaki in mir.*

*

*Hočem biti le ptica,
ki poleti
v modro nebo brez mej.
Ali pa tihi delfin,
ki iz vala v val
se vrača,
smejoč se v šum morja.
Ali drevo,
ki vije veje sem
in tja, kot burja hoče.
Kaj drugega pomembno je?
Le z dušo spremeniti se
v vse.*

*

*Po smrti
treh novinarjev v Mostarju -
januar 1994*

*Tiha zora smrti
na črnem nebu.
Plaha roka išče življenje,
ki ga ni več.
Kdo bo mogel odleteti
skozi črnino
v sinje nebo?
Le sanje o miru.*

Popravek: V prejšnji številki Rasti so pesmi Raffaella Petronio izšle z nekaterimi napakami. Zato jih ponovno objavljamo in se avtorici obenem opravičujemo.

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:
Erik Figelj, Neva Zaghet, Breda Susič,
Peter Černic, Raffaella Petronio,
Nadja Roncelli, Jadranka Cergol
in Paolo Tanze.

Številko je uredila Neva Zaghet.

Trst, maj 1997

Tisk Graphart
Drev. G. D'Annunzio 27/E,
Tel. 040/772151

Kay Mc Carthy

Gledališče Miela v Trstu je prejšnji mesec posvetilo večji del svojih pobud spoznavanju britanskega sveta. Tako se je zvrstila serija novejših filmov, ki so jih izdelali v Angliji in na Irski; višek srečanj z britansko kulturo pa je nedvomno predstavljal koncert irske pevke Kay Mc Carthy in njene skupine, ki pa jo večinoma sestavljajo italijanski glasbeniki.

Kay Mc Carthy je zelo dobro uveljavljena glasbenica na področju evropske etnične glasbe. O tem ne priča samo dejstvo, da je že izdala dva CD-ja in je imela več uspešnih koncertov, tudi v Italiji, ampak številno tržaško občinstvo, ki jo je sprejelo z izredno toplino. Navdušenja, s katerim je publika sledila nastopu, pa ni porodil samo izredno melodičen, nežen a obenem močen glas irske pevke, ampak predvsem radost in optimizem, ki ju Kay izžareva. Temnolasa irska pevka namreč ne samo zapoje svojih pesmi, ampak jih tudi predstavi, jih uokviri v obdobje, v katerem so nastale ali pa v situacijo, ki jih je porodila, predstavi njihovo vsebino - pesmi so namreč pete v angleščini ali v gaelščini - in vabi publiko, naj s petjem, ploskanjem ali celo s plesom, če se kdo spozna na keltske plese, spremlja njene pesmi. Kratki govorjeni intermezzi, Kay med drugim zelo dobro obvlada italijansko, služijo torej k temu, da nas

pevka seznanjajo z besedilom svojih pesmi in nas tako popelje preko pomenljivejših trenutkov irske zgodovine ali pa nam posreduje delček svojega duhovnega sveta, katerega temelja sta ljubezen in navezanost na domačo zemljo.

Pesmi, ki jih izvaja Kay Mc Carthy, so glasbeno raznolike: lirične in žalostne melodije se prepletajo z živahnimi in igrivimi, razposajene polke z meditativnimi baladami, instrumentalne skladbe z izključno petimi - tradicionalne oziroma starejše irske pete pesmi niso namreč

imele spremljave glasbil, ki je torej kasnejši dodatek.

Prav tako navdušujoča kot Kayin glas je tudi skupina glasbenikov, ki jo spremlja in ki prispeva k ustvarjanju tipičnih ritmov keltskega glasbenega sveta. Med instrumenti, ki poslušalcem pričarajo atmosfero te severne dežele, izstopajo harfa, flavta, violina in različne vrste tolkal.

Kot sem prej omenila, je Kay Mc Carthy že izdala dva CD-ja: naslov prvega je Aris, drugi CD, ki je izšel lani, pa je naslovljen Nil se na la.

Večeri etnične glasbe pa se nekako nadaljujejo tudi ta mesec v gledališču Miela: maja je namreč na sporedu niz koncertov argentinskega tanga.

Nadja Roncelli

Anima mundi

V zadnjih časih lahko po raznih revijah in časopisih zelo pogosto zasledimo ime znane italijanske pisateljice Susanne Tamaro, ki je tokrat prodrla na knjižni trg z nekoliko svojevrstnim delom *Anima mundi*. Že več mesecev je delo v središču pozornosti, saj sega v sam vrh najbolj prodanih knjig, čeprav so bila nekatera kritična poročila delu povsem nenaklonjena. Ob takem uspehu je seveda tudi mene zamikalo, da sem radovedno segla po tej uspešnici.

Avtorica nas v treh razdelkih naslovljenih *Ogenj, Zemlja, Veter* popelje v osrčje kitajske kulture, po kateri naj bi človeško življenje imelo troje razvojnih stopenj: najprej se izoblikuje človekova duša, sledi nato obdobje, ko mora človek okusiti vse življenjske grenkobe in bolečine, in končno še zadnja stopnja, ko človek prodre v svojo notranjost in se vanjo docela poglobi ter spozna srž vsega obstoječega. Tako tudi v duši mladega junaka Walterja plamti ogenj, ki ga žene v svet: najprej se njegovo življenje odvija v Trstu, od tu pa se njegova življenjska pot usmeri proti italijanski prestolnici. Zaradi nerazumevanja in pomanjkanja ljubezni v družini zapade v alkoholizem, a v teh težavah mu pomaga vrstnik Andrea, ki mu postane vodilo za nadaljnje življenje. A njuni poti se kmalu ločita, Walter se preseli v Rim in tam išče življenjski uspeh, toda po kratkotrajnih trenutkih slave tone njegovo ime v pozabo in sam ponovno zabrede v alkoholizem, pretrga vse vezi z družino, njegova osebnost pa se čedalje bolj krha ob razočaranjih in ponižanjih.

Le mrzel veter, ki tokrat zapiha z domače zemlje, ga zdrami in ga krčevito pritegne v domači kraj, najprej ob smrti matere, nato pa še očeta. Tu pa ga čaka presenečenje: pismo prijatelja iz mladostnih dni, Andrea, ki ga vabi k sebi na obisk. In res, Walter sledi temu klicu. Pot ga najprej vodi proti Ljubljani, nato pa še na slovensko podeželje. V zaključnem delu romana se Walter sreča z nenavadno, a obenem čudovito osebo, ki mu končno razkrije pravo življenjsko pot.

Ob tako prepričljivih doživetjih junakov ne bi rada dodajala posebnih komentarjev, saj prepušчам bralcu, da sam presodi delo.

"Sedaj si končno razumel!"

"Je to vprašanje?"

"Ne, trditev!"

"Razumel kaj?"

"Najenostavnejše, kaj je ljubezen!"

S tem citatom iz pogovora med Walterjem in preprosto osebo zaključujem svoje poročilo in želim prijetno branje.

Jadranka Cergol

Paolo Tanze.